

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felolós szerkesztő:

Dr. Lemberger Árpád.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Ki gondoskodik a népről?

— Glosszák a jövő évi költségvetéshez. —

Az általános meg nem élhetés, a mindennapi szükségletek és a van és nincs közötti szakadékokban ég és föld között lebeg ma Magyarországon millió és millió ember. A nyomorban, vagy a kétségbeeszt erőfeszítésekkel visszatartott és csak a későbbi bajok fokozottságát előidéző nyomor elhárítási munkájában tehetetlenül és magukra hagyatva állanak milliók és milliók.

És az óriási, szorongó tehetetlenségben, a vergődésben, a segélytelenségben, a kimenekülés abszurditásában önkéntelenül is arra kell az embernek gondolnia: segítsen rajtuk az a szervezet, melynek végső eredményében tagjai, segítsen rajtuk, mikor már semmi sem segíthet: az állam. Ezt a gondolatot könnyen fölbresztheti a szemlélet, hogy körös-körül mindenütt fizetésrendezésről esik szó, hogy mindenki, akinek valami köze van az államhoz, feljajdul, felkiált, könyörgő szemét felveti a mindenhatóknak látszó hatalomhoz: segíts rajtam, a munkámért kérem, de ha nem is a munkámért kérem, ha nem volna az, amit a munkám egyenértéke gyanánt kérek, egyenértéke annak, ha azt aka-

rod, hogy annyit dolgozhassem, ha azt akarod, hogy testi-lelki szervezetünk, agyunk nyugalma a munkát lehetővé tegye.

Pedig ebben az országban nemcsak az állam emberei kiálthatnak így fel.

Ebben az országban majd minden osztály szegény, mind bukdosik a nyomorúságban és fuldoklik az adósságban. Az állam, a vármegye, az egyház, a magánvállalkozás s a szabad pályák fejmunkásai mind egyformán küzdenek a létért.

A tőke és kétkézi munkaerő harcában ök játszik az ide-oda hányt s mindkét oldalról ütött labda szerepét. A kétkézi munkás szakszervezetekbe tömörül, közös erővel lép fel s az egész osztály nyomatékának latba vetésével javítja meg sorsát. A tőke, ha a növekvő munkabér megcsorbitja a profitot, karrelbe áll s így szerzi vissza a veszendő nyereséget.

Az adósságok nyomása alatt följajdul a tisztviselő-osztály. Körülbelül 1904 óta folyik is valamelyes segély-akció. Abban az évben emelték az állami tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeit először. Utánuk járt az állami tanítói kar. Röviddel később a vármegyei alkalmazottak, községi és körjegyzők javadalmazását nagyobbították a segédjegy-

zőkével együtt. 1906-ban már a díjnokok is sorra kerültek s újból javítottak a vármegyei és állami alkalmazottak helyzetén.

A múlt évben rendezték az összes elemi iskolai szemlézet és az államasági alkalmazottak fizetését. A most letárgyalt költségvetésben sorra kerültek a községi, illetőleg körorvosok és a pénzügyi tisztviselők, de most vége. »Elmentünk — mondá e heti expozéjában a kormányelnök — az állam teljesítő képességének végső határáig.«

Mi lesz azonban az ország azon lakosságával, mely nem kérhet fizetésrendezést az államtól; mi lesz azon emberek sokaságával, kik lehetetlen kereseti viszonyok közt élve, nem állnak a szociáldemokrácia azon szervezetében, mely a munkamegtagadás fegyverével csikarna ki jobb megélhetést? Mi van azokkal a milliókkal és milliókkal, kik még sebesebben zuhannak a csőd, a bukás, a romlás felé, mint a tisztviselők?

Ki rendezi ezeknek a polgároknak a fizetését; ezeknek a millióknak, akiknek elmerülése épp oly súlyos társadalmi válságot jelent, mint a tisztviselők végeleges eladósodása?

Ki gondoskodik arról, hogy a megélhetés ebben az országban olcsóbb legyen, hogy a gazdasági viszonyok

TÁRCA.

Késő felismerés.

— A Bajai Hirlap tárcája. —

Irtá: Auguste Villeroj.

Gilberte, míg unokafivére leforrázva és megtörtén ott ült a számolyszéken, vidáman tett-vett szobácskájában, mely olyan volt, mintha az ő bája és ifjusága részére készült ékszer-tartó lett volna. A leány élénk mozdulatokkal vázába gyömöszölt egy óriási orgonavirág-csokort, melyet az imént szedett a mezőn. Időről-időre bolondos nevetésben tört ki és Jean egyre kétségbeesettebben tekintgetett a csokor felé, amely mögül a kacaj hallatszott.

— Hogy én a te feleséged legyek, szegény Jeanom! De hisz ez bolond dolog? Ugyan honnan vetted ezt az ötletet?

A fiatal ember úgy nézett unokahugára, mint egy megvert kutya.

— Te szerelmes vagy valakibe, Gilbert?

— Oh, dehogyan! Senkibe. Huszonnyéves korom előtt nem is leszek. Férjhez pedig nem megyek sem hozzád, sem máshoz. Ezt persze bizarrnak és valószínűtlennek találod. Én már csak ilyen vagyok. S engem olyannak kell venni, amilyen vagyok, vagy helyesebben: engem sehogy sem kell venni! Én nem szü-

lettem feleségnek. Én félbenmaradt fiu vagyok! Amit egyedül szeretek, az a függetlenségem és a szabadságom. Vagyis az a szabadság, hogy tetszés szerint kijárhassak a házból s meglátogathassam az áruházakat, a muzeumokat, a kiállításokat. Én az életet magáért szeretem, azokért az apró örömeikért, melyeket nyujt. Hiányom semmiben sincs. Kacér vagyok, ugye? Igen, kacér a magam kedvéért, de nem másokért! Örülök a szép ruhának, de azzal nem törődöm, hogy a szomszédok milyennek találják. Hogy magamra vállaljam a háztartás terhét és rabszolgává legyek... Ah, nem, nem! Én nagyon jól tudom, hogy ez mit jelent. Husz éves koromig nem tudtam, mi a jó idő... Atyám meghalt abbeli kétségbeesésében, hogy anyámat nem tudta oly boldoggá tenni, amint óhajtott volna... Hogy mama most olyan öreg és összetört, annak ez az oka...

— Te beszélni fogsz vele ajánlatomról?

— Ah, egész nyugodt lehetsz! Ó nem olyan, hogy a kötelet rákényszerítse a nyakamra! Tehát isten veled, de harag nélkül!... És ne vágj olyan kétségbeesett arcot, te nagygyerek! Majd találás másikat, gazdagabbat, szebbet, mint én vagyok... Csókolj meg és erről többé szó se essék!

Gilberte kissé ellágyult, mikor a fiatal ember szemében könnyeket látott csillogni. Mind-

azonáltal vidáman annak fejébe nyomta szeméremkőjét s kiteszolta a folyosóra. Azután odaszaladt az ablakhoz, hogy távozását lássa. A fiu az utcasarkokhoz érve, még egyszer visszafordult és könyörgő tekintetet vetett reá. A leány felkacagott s egy orgonavirágot hajított utána.

Este a vacsoránál az anyja mosolyogva így szólt hozzá:

— Te ma nagyon vidámnak látszol. Mi történt veled?

— Megkértek feleségnek.

— Ugyan ki?

— Jean! Igen, Jean unokatestvér. Egészen belém van bolondulva.

— No, és?

— Én kosarat adtam neki. Természetesen.

És szavait oly határozott fejmozdulattal kísérelte, hogy anyja egy szót sem mert többé szólni.

Vacsora után Gilberte visszavonult szobájába, hol különös elégtételt talált abban, hogy magát a tükörben szemlélje. Naiv büszkeséggel töltötte el a biztos tudat, hogy valaki szerelmes beléje. Pózlott a tükör előtt, hajlongott, a haját megigazitotta s szerelmesen nézett a maga képébe. Azután így szólt:

— Ime egy nő, aki kívánatos a férfiak előtt.

Azután csókot dobott magának.

megjavuljanak és ezzel a kereseti képmesség is könnyebbé, fokozottabbá válják?

Hol van a törekvés arra, hogy a polgárságot kimentsék abból a pokolból, melybe a gazdasági termelési, kiviteli és behozatali viszonyok felnövesztett veszedelmeivel belekergettek.

Hol van, ki hozza el a nyomorba és kétségbe süllyedt, társadalombomlással fenyegető elzúllott polgárságnak a fizetésrendezését?

Október 6-ika és a t. Ház. Szétmentek a képviselők anélkül, hogy eszükbe jutott volna a vértanúk napja, amelyről Wekerleék uralma óta — tessék-lássék — megszokott emlékezni a képviselőház Tavaly is, azelőtt is korszort helyeztet a parlament az aradi szabadság-szoborra és bizony nagy széken volna, ha az idén hiányoznék ez a korszor. *Justh Gyula*, a képviselőház elnöke tegnap intézkedett, hogy *Thaly Kálmán* vezetésével a képviselőház a képviselők Aradon és letegyék a szoborra a Ház kegyeletének virágait. Aki részt akar venni a küldöttségben, jelentkezék *Thaly Kálmánnal*.

Iparosaink és az új ipartörvény.

Értekezletek a kereskedelmi és iparkamarában.

Baja, szeptember 25.

Az iparosság immár két évtizedet meghaladott időn át küzdött az 1884. évi ipartörvény intézkedéseinek oly értelmű módosítása érdekében, hogy a képesítési igazolása megszorítás-szerű, az ipartűzés körül uralgó szabadosság korlátozások, az iparosság autonóm szerveinek szélesebb hatáskör biztosításának, az iparkutatás intenzív állami és községi feladattá fejlesztésének és emellett a régi törvénynek a mai viszonyok között már sok tekintetben elavult intézkedése kiцерелтessenek. Kapcsolatosan sürgették a rabipar szabályozását, a vásártűz rendezését, a házalás korlátozását stb.

Az iparosság közvéleménye talán tülön-tul sok várakozással tekintett ez irányú kívánásainak teljesítése elé és türelmetlensége már rendkívül fokozott volt, mert még azokat a bajokat is az ipartörvény hiányosságainak terhére írta, amelyek tulajdonképpen a körülmé-

nyek rosszabbodásából eredtek. A termelési viszonyokban a gépek tökéletesbedése folytán beállott változások és a munkásoknak a kulturális haladással karöltve növekedett igényei, az anyagok és élelmi cikkek drágulása, a kisiparosság megélhetéséért való küzdelmért kétségelénül jobban nehezítették, mint a törvényben feltételezni vélt hiányosságok és ha iparosaink mégis az ipartörvény módosítását sürgették leginkább, ennek részint az volt az oka, hogy a konjunkturák alakulásával szemben jórészt tehetetlenek lévén, követelték, hogy legalább azokat a hátrányokat szüntesse meg az állam, melyek az általa alkotott törvényből és jogszokásokból erednek.

Kormányaink nem is szűkölködtek az igényekkel, hogy a kisiparosság óhajait teljesítendik. Minél komolyabban kezdtek azonban foglalkozni az igény-beváltás gondolatával, annál nehezebbnek tűnt fel a megoldás, mert éppen napjainkban haladtak hazánkban rohamosan a szociális munkásmozgalmak, melyekkel elvégre komolyan elszámolni kell és éppen az utóbbi néhány év alatt állottak be oly változásai a gazdaságpolitikának, melyek szintén nem maradhatnak figyelmen kívül.

Egy nemzet gazdasági életének fejlődése szempontjából talán legfontosabb szerepe van az ipari és kereskedelmi élet irányító politikának, melynek alapgondolatai az ipartörvény keretében illeszkednek. Ebben fekteti le a törekvésnek irányait az állam, ennek előrelátása megkönnyítheti, hibái hátráltatják a fejlődést. Az iparszabadság, vagy ennek ellenkezője: az ipartűzés megkötöttsége két vélet az irányoknak. Mindkettőnek vannak előnyei és hátrányai. Egyiket, vagy másikat választani anélkül nem lehet, hogy figyelembe ne jöjjön az ország fogyasztási igénye, a termelőképeség foka és az ipartűzésben érdekelte tényezők szellemi és anyagi erejének mértéke.

Bizonyos ezért, hogy ipartörvényt alkotni vagy módosítani nehéz feladat, mert részletrkérdések változtatása életbevágó jelentőséggel nem bír, irányváltozások keresztülvitele pedig nagy megrázkódtatással jár, melyet meg kell alaposan fontolni.

Annál nehezebb e tekintetben az elhatározás, mert a gyökeres változások határai többnyire csak évek múlva jelentkeznek és ezeket előre kiszámítani rendkívül felelőségteljes dolog. Érthető tehát a huzódózás, melyet előző kormányaink e tekintetben tanusították és annál nagyobb elismerést érdemel általán a mai kereskedelmiügyi kormányzat, hogy az ipartörvény revíziót, ezt az iparosság előtt népszerű, de egyébként politikai szempontból rendkívül veszedelmes munkát komolyan a programjába vette.

Gilberte nagy elégtétellel így szól önmagához:

— Mindez érettem van! Ha tanul és dolgozik, azt az én kedvemért teszi.

Egy szép májusi estén Jean azzal lepte meg a két nőt, hogy eljött hozniuk vacsorára. Gilberte a fiatallembert kezesorításából érezte, hogy ma beszélni fog s szokatlanul ünnepléses megindultság érzett. Egygyel több az ok arra, hogy hidegnek és közönyösnek igyekezék látszani.

Még fényes nappal volt, mikor az asztalhoz ültek, s az ablakon át ragyogva beömlött a napsugár. Gilberte úgy találta, hogy Jean csinosabb és nagyobb gondossággal van öltözve, mint egyébkor. Azonfelül a szeméi is élénkebben csillogott.

— Várj csak, majd később, — gondolta magában.

— Kedves hölgyeim, — kocintott poharakkal Jean — örülök, hogy önök az elsők, akikkel egy öröndetes hírt közölhetek. Megnőstülök!

Gilberte csak lassankint értette meg a mondatot. Mikor megértette, úgy érezte, hogy megfullad. Azután összeszedte magát. Hirtelen gratulált a fiatal ügyvédnek. Vajjon szép-e a jegyese? Vajjon gazdag-e?

Méltán mondhatjuk, hogy népszerű a feladat, mert százerek várják sorsuk javulását érdekeik hathatósabb védelmétől, de viszont veszedelmes is, mert az igények és az érdekek, melyek az iparrendészet, munkásvédelem stb. kérdéseivel összefügnek, oly szétágazók, hogy ezeket mindenkit kielégítő módon megoldani lehetetlen. De nemcsak az érdekelteknek és a sok esetben egymással ellentétes kívánalmakat tápláló feleknek többé-kevésbé való kielégítéséről van szó, hanem arról is, hogy az ipari termelés és a kereskedelmi forgalom fejlődése elé az ország nagy fogyasztó közönségének igényei szempontjából felesleges, vagy káros akadályok ne gördítenessenek.

Arra megfelelni, hogy a kereskedelmiügyi miniszter által a szakköröknek véleményadásra kibocsátott új ipartörvénytervezet mily irányban szolgálja a különböző érdekeket, nem lehet ma térünk.

Meg fog érre felelni az a szaktanácskozás, mely a szegedi kereskedelmi és iparkamarában a kerület érdekelteinek részvételével ezen a héten folyt le.

* * *

Az ankté fontosabb eseményeiről a következő tudósításunk számol be:

Szeged, szeptember 23.

Nagy érdeklődés mellett kezdette meg tanácskozásait vasárnap délelőtt az értekezlet.

A kerületi értekezleten az ipartestületek, kereskedelmi társulatok és vállalatok részéről mintegy 100 vidéki kiküldött vett részt és pedig: Szabadkáról, Zomborból, Újvidékről, Bajáról, Hódmezővásárhelyről, Szentesről, Zentről, Csongrádról, Óbecséről, Magyaránizsáról, Horgosról, Palánkáról, Csurogról, Moholról, Apatinból, Bácsszentivánról Temerinből, stb.

Részvettek a gyűlésen: dr. *Becsey Károly* szegedi és dr. *Mukits Simon* szabadkai ország. képviselőik is. A tanácskozás *Szarvady* Lajos kamarai elnök határos és nagy tetszéssel fogadott beszédét nyitotta meg. Utalt azokra a nagyfontosságú okokra, melyek az ipartörvény reformálását szükségessé tették és kiemelte jelentőségét az érdekeltek tárgyilagos, megfontolt vélemény nyilvánításának, mely mindenetre figyelembe kell hogy részesüljön az illetékes tényezők részéről.

Perjassy László kamarai titkár előadta ezután a tárgyalás beosztásának tervezetét és a tanácskozási ügyrendet, melyet az értekezlet elfogadott.

Nyomban ezután az osztályok ülései vették kezdetüket és ezek közül kettő (a kisipari, valamint a gyáripari) a délelőtti folyamán, kettő pedig (az engedélyhez kötött ipari vala-

— Gyönyörű! A hozománya kétszáz ezer frank. Majd be fogom ölnöknök mutatni . . . Önöket már ismeri. Gilbertről már tudja, hogy esse és zive van . . .

Gilberte hangosan felkacagott.

— Főleg esse! A sziv nálam mellékes.

— Igen, hisz te félbemaradt fiu vagy . . .

— És különös tekintetet vetett reá.

Jean tászkájában ott volt a jegyesnek arcképe. Gilberte lázasan utánakapott. Csakugyan szépek találta. Szeretni fogja, mintha nővére volna . . .

Azután tapsolni kezdett.

— Anyám! — szóló vidáman — igyunk meg egy üveg pezsgőt a fiatal pár egészségére. És féktelentül jökdékvő volt az egész este.

Mikor Jean elbucszott, Gilberte megint az ablakhoz futott, mint valamikor régen, hogy Jean távozását lássa.

A fiatallembert gyorsan ment, mint azok szoktak, akikre boldogság vár. Az utcáskoroknál befordult és eltűnt — anélkül, hogy visszafordult volna.

Gilberte ott állt az ablaknál és sokáig nézte a néptelen utcát.

Azután édesanyja lábához borult és feldöklő zokogásba tört ki.

— Szeretlek, kis Gilbertem, és soha másst nem fogok szeretni. Jó estét!

Azután lefeküdt és gyönyörű álmai voltak uralomról és függetlenségéről.

Jean újra és újra megkísérelte szobáhozni az ügyet, de Gilberte mindannyiszor kinevette. Egy este aztán komolyan megharagudott és így szólt:

— Hallgass meg, Jean. Ha ezentul is a házunkhoz akarsz járni, úgy hagyj fel ezzel. Végre is unalmas! Ha én egy egyszer azt mondom, hogy nem, akkor nem!

Aztán karonfogva a fiatallembert s engesztelőleg hozzátette:

— Hát nem jobb, ha azok maradunk, akik vagyunk: két jó pajtás!

E naptól kezdve mintha Jean megváltozott volna. Ráadta fejét a munkára s úgy látszott, mintha nagytratóri ambició fogta volna el. Szorgalmasan tanult, letette vizsgáit és kintün-tetéssel megszerezte a jogi doktorátust, Gilberteknél csak ritkán fordult meg és szerelmét sohasem hozta szóba.

Két év mulott így el. Jean ügyvédi irodát nyitott Párisban, keresett védő lett s egy fel-tűnést keltő per révén egy csapásra nagy hírnévre tett szert.

mint a kereskedelmi) délután folytatta tanácskozását.

A törvénytervezet 817 §-ra terjedő rengeteg anyagát úgy osztotta be a kamara, hogy annak minden fejezetét legalább egy osztály, a legapróbb részletességgel tárgyalja, minden osztály emellett a tervezet többi részéből is megvitatja az érdekeit közelebbről érintő intézkedéseket.

Perjessy László titkár és Szabó Gyula II. titkár hosszabb ideig tartó előadásban ismertette a tervezet irányelveit és azon általános kifogásokat, melyek a részletektől eltekintve, mindenekelőtt szembeötlenek. Ezeket tetszőleg fogadták az osztályok és egyhangú lelkesedéssel tették magukévá. Ezután következett a tervezet szakaszokint való tárgyalása.

A tanácskozások vasárnap és hétfőn egésznapon át folytak és csak a gyáripari, valamint az engedélyhez kötött ipari osztályok tanácskozásai fejeződtek be, a kisipari, valamint a kereskedelmi osztályok ülései kedden délelőtt is folytatódtek.

Az értekezlet kedden is folytatta tanácskozásait és az osztályülések d. e. 11 óra tájban fejeződtek be munkájukkal.

Déli fél 12 órakor összehívték tartott a kamara, melyen Weiner Miksa kamarai h. elnök elnökölt. Ez összejövetelen Perjessy László titkár és Szabó Gyula másodtitkár, mint az osztályülések előadói, beszámoltak azon főbb, elvi jelentőségű megállapodásokról, melyeket az érdekeltség a tanácskozások végeredménye gyanánt kifejezésre juttatni kívánt.

Ezek a két előadó feloldozásában e napok folyamán hivatalos értesítés alakjában is közölték a fognak úgy az érdekeltektől ipari és kereskedelmi testületekkel, mint a sajtó útján az összes érdeklődőkkel.

H I R E K.

Bajai leányszívek humanizmusa.

A leányegyleti népkönyha idei megnyitása.

Tizenegyedyszer nyitlak meg hétfőn délen a Jótékonycélu Leányegylet népkönyhájának kapui és a barátságosan, szeretettel hívogató kapukon éhes gyereksereg vonult be gondatlan vidámsággal. Örömmel, feszelen otthonossággal ülték körül a hosszú terített asztalokat, hol meleg szeretet, derűs, bájos leánymosoly fogadta őket és gyöngéd, finom, fehér leánykezek tálaták eléjük szorgoskodva, nyájában a párolgó izletes ételt. Nem érzik, hogy szegények, elhagyottak, a mostoha sors kitagadottjai, mert nem érezetik velük, mert nem alalmaznák kapnak.

Nem pöffeszedik, nem terpeszkedik az igazi emberszeretet e szerény hajlékában a hivalkodó, pompázó, de hideg és üres, a külsőséges és parádés, de szív és lélek nélküli, konvencionális álljótékonyág. Egyszerű, pőztól ment itt minden, az intézmény és az emberek, akik az élén állnak. Az igazi, bensőséges szeretet, a szívbéli nemes könyörület lakik itt, mely nem kíván elismerést, hálát, mely nem vár kézcsoctok, megalázkodást. Ad, mert a szívek nemestűzű vágya hajtja. Jótékony, csendben, állandóan, mert a lelkek melyéből fakadó emberi kötelesség készíti rá.

Ez a titka annak a nagy szeretetnek, annak az általános rokonérzésnek, mely a Leányegylet és annak áldásos munkáját kíséri. Ez hajtja feleje a szíveket, ez nyitja meg számára az áldozatkészség forrásait. Ezért virágzik, ezért gyarapszik és ez teszi lehetségessé számára, hogy mind szélesebb és szélesebb körökben teljesítheti feladatát.

Az elhagyott, szegény, éhező gyermeket, a sors ártatlan, szánalomraméltó apró mostoháit öleli magához jószágos szeretettel a Leányegylet. A gyermeket, aki százszorosán szerencsét-

len és nyomorult, mert már legszemből éveiben tanítja meg a kegyetlen élet arra, mi a nyomor, a nélkülözés és az éhes nyomor szörnyű kínja. A sorsüldözött gyermeket istápolják a Leányegylet jószágos leányszívei, a jövő reményeit, kiknek a társadalom igazságtalansága, bűnös kegyetlensége a mindennapi kis száraz karaj kenyeret sem adja meg. Kicsiny gyerekszívekbe varázsolják a megelégedettség jóleső, boldogító érzését, éhes kis gyomrok mohó étvágyát csillapítják egyszerű, de izletes és bőséges eledellel.

Magasztos feladat, igralmas, gyengéd leányszívekhez illő. És a Leányegylet buzgón, megértséssel, lelkes szeretettel végzi munkáját; a maga kis körében, szerény, de a szeretet mely érzéséből fakadt áldozatát készségesen mutatja be az emberszeretet oltárán. Enyhíti a nyomort, csökkenti a szenvedést, letörli az éhség keserű könnyeit.

Tizenegyedyszer nyitlak meg a Leányegylet kapui. Áldást kívánunk munkájára, mely az igaz emberszeretet, a valódi jótékonyág fenkölt munkája

* * *

Előkelő, díszes közönség jelenlétében nyitotta meg hétfőn délen a Jótékonycélu Leányegylet népkönyháját.

Reich Erzsike, a Leányegylet újonnan megválasztott elnöke szép beszéddel nyitotta meg a népkönyha ezidei évfolyamát, hangsúlyozva azt a nemes misziót, melyet az egyesület betölt. Utána Hesser Gyula az iskolaszék nevében, Kun Lajos tanár pedig az iskola nevében üdvözölte a Leányegyletet.

A megnyitás után a népkönyha helyiségeibe vonult a közönség, ahol 50 fiú és leány fogyasztotta jó étvágygal az izletes, pompás első ünnepi ebédet, melyet Schlessinger Ilonka és Kőhegyi Józsa szolgáltak fel.

— **Jövő évi bajai virillisták.** A legtöbb adót fizetők névsorát a heten állapították meg. Ezerint virilis jogon tagjai a törvényhatóság bizottságának: Bodrogi Gyula, Dely Géza, Drescher Gyula, Egi Gábor, dr. Fehér János, dr. Fischhof Zsigmond tb. ügyész, Fleischmann Manó, Freund M. Lázár, Grauaug Lipót, Grünhut Miksa, Hesser Gyula tb. ügyész, Joannovits Milán, dr. Juray Károly, dr. Koller Imre, Michitsch István, dr. Nikolausz Béla tb. ügyész, Pollák Bernát, Pollák Illés, Reich Vidor, Reich Vilmos, Reiter Jakab, Schleicher Antal, Weidinger Dezső, Schon Géza, dr. Róna Dezső, Veszter Imre, Ertl János, Schlesinger Gyula, Schwarz József, Somogyi Emil, Somogyi Ágost, Spitzer Benő, Szász Ottó, Tury Mátyás tb. ügyész, Tüske János, Vojnits Dániel, Willmann János, Zweig Mór, dr. Valentin Emil, dr. Makray László. Póttagok: Mikolics Ignác, Deutsch Mátyás, dr. Bruck Samu, dr. Lemberger Armin, dr. Boros József, dr. Rosenberg Samu, Allaga Ottó.

— **A bajai származású szerb patriárka.** Kedden délen érkezett ide híre a patriarkaválasztás utolsó és visszavonhatatlan eredményének. Annyi huza-vona után végre diadalmasan került ki az urnából *Bogdanovics* Lucian budai gk. szerb püspök neve, akit korona és kormánya, de a hazafis érzelmű szerbesség zöme is első helyen kandidált a patriarkai méltóságra. A bajai szerbeket kettőzött örömmel töltötte el e szerencsés választás eredménye, mert bajai származású főpápnak jutott a szerb nemzeti gyárváró jóvendő kormányzás. Bajáról sokan táviratban köszöntötték *Bogdanovics* Luciánt, ki itt végzte gimnáziumi tanulmányait. Az új patriárka 40 éves, a szerb püspöki karnak valóban európai műveltségű, hazafias érzelmű tagja.

— **A lőkerti szezon vége.** Ma, vasárnap délután zárul az idei lőkerti szezon libalövészetrel és díjtekézzel. Este táncmultság lesz, az idény utolsó táncestélye.

— **Eljegyzés.** *Löwinger* Jenő, a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai intézetének főnöke jegyet váltott *Schlesszer* Olgával.

— **Személyhajók őszi menetrendje.** A Dunagőzhajózási Társaság ezidei őszi menetrendje október 1-én lép érvénybe. Október 1-sejtől kezdve Bajáról—Budapestre naponta délen 12 óra 5 perccor, Bajáról—Mohácsra este 8 óra 25 perccor indul a személyhajó. Budapestről—Bajára délen 12 órakor, Mohácsról Bajára délelőtt 10 órakor indulnak a hajók naponta.

— **Uj orvos.** Kiválóan képzett, szimpatikus orvostudorral gyarapodott a napokban a bajai orvosi kar. Dr. Pollerman Artur földgond, a budapesti új Szt. János-kórház belgyógyászati és gyermekgyógyászati osztályának volt orvosa, Baján telepedett meg. Dr. Pollerman Artur reggel 8—9 ig és délután 2—3 ig rendel a Tóth Kálmán-téri Pollerman-féle házbán levő lakásán.

— **Baja-megye?** Az új választói törvényvel kapcsolatban tudvalevőleg új beosztást nyerne a választókerületek, ami a vármegyék főlószásával is jár. Félhivatalosan jelentik, hogy Bácsbodrog megye három részre lenne felosztva. Szabadka-megyéhez csatolják Pestmegeyből Halast és Bajt, oda fognak tartozni még Zenta és Magyaránizsa városok, Martonos község, az egész bácsalmási járás és a bajai járás keleti községei. — Zombor-megye állni fog Zombor és Baja városokból, a zombori és apatini járásból, a bajai járás többi községeiből és a topolyai járás nyugati feleiből. — Ujvidék-megye Ujvidék városból, a zentai járás déli, az óbecsei egész járásból, a topolyai járás déli és keleti községeiből, továbbá a zsbalyai, titeli, hódsgái, palánkai és kulai járásokból fog alakulni. Szóval: Baja-megye nem lesz és Baja város előreláthatóan Zombor-megyéhez fog tartozni.

— **A sportegyesület őszi versenye.** Október hó 11-én rendezti a Bajai Sport Egyesület atlétikai háziversenyét a Lőkerten. Ezzel csak oly versenyszámokat tartanak meg, amelyekre legalább 6 nevező biztosítja részvételét s legalább 4 versenyző áll starthoz. Nevezési díj 1 korona. Díjazásul: tiszteletdíjakat, nagy és kis ezüst, bronzérmeket és díszokleveleket adnak. Tekintettel az Egyesület anyagi érdekeire s a kezdet nehézségeire, csekély részvételi díjat tesz a rendezőség mindenkifől. A verseny sikerét biztosítja a tagok-nak lelkes munkája, amely e verseny létrehozásában főmomentum, továbbá az általános érdeklődés és a Baján még nem rendezett versenyszámok érdekessége, mint pl. a svédgerely-, nehéz gerely- és díszokverseny rendezése.

— **A Habsburg-ajak.** Uralkodóházunk családi büszkesége az úgynevezett Habsburg-ajak, mely első pillantásra szembeötlők s melynek tipikus alakja, különösen előrehaladottabb korban jelentkezik, bár egyik-másik családtag származását már kicsi korában eláruja. Szerény, polgári emberek nem igen örülnek, ha a természet mostohasága őket előrebegygyed, husos állójakkal verte volna meg. A Habsburgok ellenben sokat adnak rá s a felesleges gyermekek nevelőit ismételtlen figyelmeztetik őket:

— Soigne vos lèvres!

Ami annyit tesz, hogy: »Gondozzák az ajkukat!« Vagyis, hogy nyújtogassák, húzogassák előre. Mint ahogy mi szoktuk figyelmeztetni a gubbaszkodó kicsinyeket:

— Egyenesen üljetek!

A legtipikusabb Habsburg-ajak viselői — az utóbbi két emberöltőben — Ferenc császár, V. Ferdinánd, Albrecht főherceg voltak és József nádor is dicsékedhetett vele, míg se királyunk, se a nagy nádor utódainak arca nem mutat határozottabb Habsburg-profil.

— **A Szent-Imre-kőr Kalocsán.** A budapesti kath. egyetemi ifjúság Szent-Imre-köre f. hó 27-én, vasárnap Kalocsán vándorgyűlést tart, melyen Latinovics Pál, mint az egyet vezetésége által fölkért védnök is jelen lesz. Ez alkalommal a kör 20 éves főnállású tli meg fényes ünnepség keretében. A díszbeszédet gróf Zichy János tartja.

— **Vármegyeli közgyűlés.** Bács-Bodrog vármegyeli törvényhatósági bizottsága ezidei harmadik rendes évnegyedesi közgyűlését Zomborban, a megyei székház nagyertermében október hó 3-án délelőtt 9 órakor tartja.

— **Zsidók üvéje.** Izraelita polgársaiknak ezen a héten ünnepelték az új év fordulóját, mely az 6 számitások szerint az 5669-ik. Az újév péntek este köszöntött be a megünneplés vasárnap estig tart.

— **Kövéssy pécsi szinkörét nem fogadták el.** Meggyőző érveink, melyekkel a pécsi szinkör áttelepítése ellen állást foglaltunk, teljes egészükben elfogadásra találtak a szerdai szintű bizottsági ülésen. A szintűyi bizottság dr. Hegedűs Aladár kir. tanácsos, polgármester elnöke alatt kimondta, hogy Kövéssy ajánlatát nem tárgyalja, mert Baja város közönsége immár elhatározta, hogy közsinházat épít és ez a közgyűlési határozat most van a miniszteri jóváhagyás stádiumában. Ha a miniszter — a megígért 60.000 korona színházépítési segély engedélyezésével — hamarosan jóváhagyja a közgyűlési határozatot, úgy tényleg már jövő esztendőre saját közsinházunkban talál otthonra valamelyik elsőrangú színház, melyik lesz az, arról korai volna most szólni, mert a szabadkai kerület és a vele járó bajai nyári színházat egyáltalán nem bíztat a helyi színház felvirágztatásával.

— **Fráter Loránd esküvője.** Kedden délelőtt tartotta Budapestben esküvőjét Fráter Loránd dalköltő Ploss Lenkével, Ploss Sándor nyugalmazott igazságügyminiszter leányával. A polgári kötetést Bárczy István polgármester végezte a központi városházban. Onnan a Kálvin-téri református templomba vonult a nászmenet. Az esketést Végh József érsemjéni lelkész végezte.

— **Bajai közúti vasút.** Kedden volt a bajai közúti vasutat a közigazgatási bejárása. Tervezve van egy vasúti vonal a vasúti állomástól kiindulva a Círus Ferenc utcán át a Szállásvárosi megállóhelyig, egy a Mátyás király téren, az Arany János-utcan, Eötvös-utcan és Erzsébet királyné-utcan át a Szállásvárosi megállóhelyig. Egy vonal van tervezve a Mátyás király-térből kiágazólag a Munkácsy Mihály-utcan át, a mentelep előtt, a Posványoson át a Dunáig, illetve a két hajóállomásig. Végül a mentelepnél a kistőlésen át a Sugovica partig. A bizottság hozzájárult az Eötvös-Erzsébet királyné-utcai tervet kívül minden vonalhoz. Az Eötvös-Erzsébet királyné-utcai tervet illetőleg a törvényhatósági bizottság közgyűlése fog nyilatkozni.

— **Nincsen Baján okmánybélyeg.** Nagy riadalom volt csütörtökön a bajai kereskedők között. Aznap volt az új végrehajtási novella szerinti bejelentések utolsó napja. Mindenki az utolsó percre hagyta a bejelentések felbélyegzését és nem is tudták előre, hogy mennyi bélyegre lesz szükségük. Így történt azután, hogy délután a tözsdeki nagy örömeire olyt kereslet volt 24 és 20 filléres bélyegeken, hogy az egész város bélyege elfogyott, sőt a bélyegraktárban sem volt már bélyeg kapható. A kereskedők egyik tözsdeitől a másikhoz szaladgáltak s csak nagy nehezen tudták többféle bélyegemből a szükséges bélyegeket beszerezni.

— **Hogyan tervezik a baja—szabadkai gazdasági vasutat?** A gazdasági vasút tervezet Petics Kálmán dr. és Horváth János vállalkozók a közgyűlés kívánságához képest beklódták e héten a tanácsnak. Eszerint a keskeny vágányú vasút Szabadkáról kiindulva, Kunkuba, almási szőlők, Bácsalmás, Mátételke, Tatabáza, Felsőszentiván és Csávoly érintésével befutna a bajai máv. állomásra, innen a Bezerdy-utcan, a Vásár-téren, a Flórián-utcan, a Posványoson át a Dunáig, illetve a Sugovica torkolatáig menne. A Dunaparton a végállomást akként tervezik, hogy a Sugovicának a Dunába torkolása előtt a Sugovicán egy rakodó híd épülne, amely a vasuton vízi forgalom átrakódását közvetlenül.

— **Új képzései iradatszolgálat.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vancsura István a bajai tanítóképző-intézethez iradatszolgálatat nevezte ki.

— **Tizenháromeves menyasszony.** A temesvári anyakönyvi hivatalnak valóságos szenzációja van. Egyéből sem beszélnek, mint arról az egyedül álló esetről, hogy a miniszter tekintettel a menyasszony fejlettségére, megengedte egy tizenháromeves leánynak, hogy házasságra lépessen szíve választottjával. Hogy tényleg teljesen kifejlett a gyerekleány, azt orvosi bizonyítványai igazolta. A gyerekleányt Kokeján Borbálnak hívják, a szerencsés vőlegény Fassbinder Frigyes huszonkétéves mérszárosságged.

— **A bankartell megszűnt.** A Hitelbank tanácstermébe Ullmann igazgató értekezletre hívta össze a hét végén a kartellben lévő bankokat. Az értekezleten Ullmann elnök keserű hangon emlékezett meg a bankartell elleni támadásokról és indítványt tett, hogy a kartell szüntessék meg. A bankigazgatók meglepetéssel hallgatták Ullmann indítványát és aztán kimondták, hogy október 25-én a kartell véglegesen megszűntetik.

— **A bajai szociáldemokraták mai népgyűlése.** A magyarországi szociáldemokrata párt óriási agitációra készül a tervezett plúralis választás jog ellen. Szeptember 27-én az egész országban népgyűlések lesznek, amelyek mindannyáig tiltakoznak az általános választás jog meghamisítása ellen. Népgyűlést tartanak a bajai szociáldemokraták is, amelyre éleshangú proklamációt bocsátottak ki.

— **A bajai hatóság a kolera ellen.** Tekintettel arra, hogy Berlinben valóságos, Máramarosig terjedő koleragyanus eset fordult elő, a hatóság tegnap megbeszélésre hívta a tiszt és kórházi orvosokat és ezen az értekezleten megbeszéltek és a szükséges egészség-hatósági intézkedéseket és a kormányhatósági erre vonatkozó intézkedések alapján megállapodtak a védekezés módjaitban. Azok megvalósítására remélhetőleg nem kerül sor és amint 1873 óta, ezuttal is elfogja kerülni városunkat a kolera. A tanács honlap felhívást fog intézni a város lakosságához, figyelmeztetvén őket a szükséges intézkedésekre, különösen a tisztaságra!

Használt kerékpárokat

a legmagasabb áron vesz

Lázár Sámuel

látszerész és kerékpárkereskedő

B A J A.

Zéli menetrend.

Változások a vasúti közlekedésben.

Baja, szeptember 19.

A magyar királyi államasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon október 1-én lép életbe a téli menetrend, mely a Baját érintő és érdekelt vonalokon a nyári menetrenddel szemben a következő lényesebb változásokat tartalmazza:

A budapest nyugati p. u.—orszovi vonalon: A budapestről délelőtt 9 óra 40 perckor induló és Temesvárra jelenleg csak forgalmi szempontból rendszeresen megálló gyorsvonatnál utasoknak fel- és leszállási is megengedtetik.

Budapest nyugati p. u. és Cegléd között: A budapestről d. e. 11 óra 55 perckor induló és a Budapestben este 9 óra 20 perckor érkező vasár- és ünnepnap, Kiskunfélegyháza és Szeged között pedig a Szegedre reggel 5 óra 42 perckor érkező és Szegedről este 8 órakor induló naponkénti személyvonat megszűntetetik.

A budapesti keleti p. u.—belgrádi vonalon: Szabadkáról Kelebiaig d. u. 5 óra 20 perckor egy új helyi vonat indítatik. Ugyane két állomás között a reggeli vonatpár a helyi viszonyokhoz mérten korábban fog közlekedni.

Zimonytól Belgrádig a hajózás akadályoztatása esetén egy új délelőtti személyszállító tervhonat helyzetetk forgalomba. E vonat Zimonyból délelőtt 8 óra 40 perckor indul.

A szeged—rókus—szabadka—dátjai vonalon: A Szeged—Rókusról d. u. 3 óra 10 perckor Szabadkára, illetve a Szabadkáról jelenleg este 9 óra 10 perckor és a téli menetrend szerint már este 8 óra 35 perckor Szeged—Rókusra induló személyvonatok forgalma október hó 31-én megszűntetetik.

E vonatok, eltérőleg az eddigi gyakorlattól, a jövő évben nem május 1-én, hanem már március 1-től kezdve helyzetetnek ismét forgalomba.

A szabadka—bajai vonalon: A végző építési munkálatok folytán az építés tartamára a vonatok eddigi menetessége megfelelően csökkentetik és ehhez képest az egész menetrend módosul.

N y i l t t é r .*)

Számталanszor bevált

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

természetes évszemes

SZAVANYUVIZ

A lungo agitare

húgyhomoknál és hólyaghurutnál, mint a húgysavat megköltő szer.

*) Az e rovathban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

IRODALOM.

A magyar újságírás szenzációja! A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kieléhetetlen szószólója. Főszerkesztő: **Braun Sándor.** Felelős szerkesztő **Hacsak Géza.** Naponként 125.000 példány! Egy szám 2 krajcár. •A Nap• előfizetési ára: Egy évre 16 korona, félre 8 korona, negyedévre 4 korona, egy hónapra 1 korona 40 fillér.

Fidibusz! A legkittinőbb magyar élclap. Páratlan népszerűség! Remek szöveg! Pompás képek! Mesésen olcsó! Egy szám 5 krajcár. •Fidibusz• előfizetési ára: Egész évre 6 korona, félre 3 korona, negyedévre 1 korona 50 fillér, egy hónapra 50 fillér.

Segéd-szerkesztő: SPITZER ZOLTÁN.

Tanfolyam

az egyéves önkéntességre jogosító vizsgálat előkészítésére.

Themák Ede, ny. főreáliskolai tanár, ki az ily vizsgálatoknál sok évig mint a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kinevezett vizsgálati biztos (az összes természetudományokból) működött, most nyugalmába vonult és az önkéntességre igényt tartók számára előkészítő tanfolyamot állított fel.

A tanfolyamon résztvevők még felvételtnek. A tanítás alapos és a hallgatók előismereti figyelembe vételnek. Csakis középiskolai tanárok adnak előt.

Közlebbi felvilágosítással szolgál

Themák Ede

ny. tanár, a tanfolyam vezetője.

Temesvár—Józsefváros, Begabaleor 10. sz.

A m. kir. államvasutak MENETRENDJE.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 3:10 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:57 és 4:23 órákor.

Ujvidékről Tittelre reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Tittelről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10 délután 3:03 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3., 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Obecsére reggel 4:40 11:45 és délután 1:32 órákor.

Obecséről Szabadkára reggel 4:10 7:20 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, délután 2:02, 6:55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 3:39, 8:08 (gyors) 11:30, és délután 4:25 8:56 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4:50, 10:35, délután 1:42 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 7:15, 10:40 délután 4:02 és 7:52 órákor.

Obecséről Ujvidékre reggel 4:20 9:45 és délután 3:45 órákor.

Ujvidékről Obecsére reggel 4:00, 9:15 és délután 4:56 órákor.

Budapestről Bajára reggel 7:10 (gyors) 7:45 és délután 1:55, 3:20 (gyors) 10:10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 4:55, 9:50 (gyors) 1:52, 6:37 (gyors) és 11:50 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:50, délután 11:50 és 6 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:52, déli 12 és délután 8:04 órákor.

Bácsalmásról Regőcőre reggel 6:16 délután 2:49 és 8:14 órákor.

Regőcőéről Bácsalmásra reggel 2:35, 9:40 és délután 5:50 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5:20, 10:30 délután 1:22, 4:05 és 6:48 (gyors) órákor.

Ujvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:55 (gyors) 10:42, d. u. 4:29 (gyors) 7:22 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:53, 9:10, 11:05 órákor.

Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:10, 4:55, 6:34, 8:15 órákor.

VILÁGSZERTE HIRES A BORSZÉKI GYÓGY-FÜRDŐ.

A „FÖKUT” vize a legkellemesebb italu, legrésztásvadusabb üdítő ásványvíz, úgy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A „KOSSUTH-KUT” vize kitünő összetételű alkalikus vasas savanyúvíz, gazdag vas és mésztartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénység minden neménél, továbbá az angolkór és görvélykórnál.

„BOLDIZSÁR-KUTI” gyógyborvíz nemcsak kiválóan üdítő élvezeti víz, de kitünő sikerrel használják a vese-, húgyhólyag-, köszvény bántalmak ellen, a légző- és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza húgyhomok lerakódását.

NAGY LITHIUM TARTALMU. HÚGYHÁJTÓ HATÁS. SZÉNSAVDUS. CSIRAMENTES.

Utolsó vasuti állomás Déda. Posta, táviráda és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemege üzletben vendéglőben.

A borszéki gyógyborvíz főraktára Baja és vidéke részére: árakon kaphatók.

STAMPEL JENŐ

cégnél Ugyszintén minden bel- és külföldi ásványvizek legelőnyösebb Telefon 81. szám.

Alapítottatt 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi
iparképzésen

aranyéremmel
kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-, diszművek-, ifjúsági iratok-, képes könyvek-, imakönyvek, mindenemű tan- és segédkönyvek-, térképek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajz-papírok, író- és rajz-szerek, vonalzott üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb árakon beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hirdalpokra és folyóiratokra előfizetések az eredeti áron elfogadhatnak.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izlésesszen állit elő műveket, folyóiratokat, bált- és lakodalmi meghívókat, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, számlákat, levélpapírokat, levélborítékokat, körleveleket, gyászjelentéseket, árjegyzékeket, falragaszokat, stb. fekete és színes nyomással.

Nagy raktár községi, köz-igazgatási, ügyvédi és egyházi nyomtatványokból Bármilyen könyvmdai munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Könyvkötészetem

Diszművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és diszes bekötésére,
továbbá
képkeretek, (Passepartout)
íróaljszatok, stb.

előállítására van berendezve.

4 miniszteri jóváhagyás.

1. A berlini földm. miniszter úrtól II.20. 06. — 2. A kopenhágai belügyminiszter úrtól XII.20. 06. — 3. A hesseni nagyhercegségnél a belügyminiszter úrtól IV.13. 07. — 4. A berlini földm. min. úrtól X.15. 07

„RATIN”

mint legbiztosabb

egér- és patkányirtószér

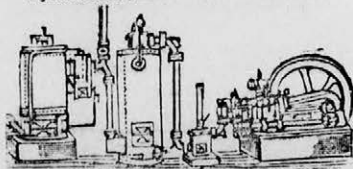
van elismerve. Több külföldi polgári és katonai hatóságok elismerése.

1 adag patkány bacillus 3.— kor.
1 adag egér bacillus 1'80 kor.

Prospektus kívánatra ingyen. Nagyobb területen az irtást garanciával elvállalja. — „Ratin” bakteriológiai laboratórium részvénytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedűrusa

Haan Béla Budapest, VII., Rottenbiller-utca 26/5.

Legmesszebemenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek.

A DREZDAI MOTORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG egyik legrégebbi és legnagyobb MOTORGYÁR

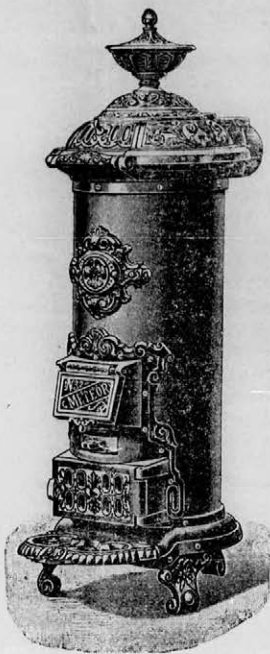
szállítja az
elismert

legúj. képezőgépek
legúj. turbinák
legúj. ábrakészítő
gépek
legúj. ábrakészítő
gépek
legúj. ábrakészítő
gépek

Szivógáz-
Benzin-
Gáz-
Nyersolaj-
Acetylen-

Motorokat és lokomobilokat

Vezérképviselőlet és raktár: **Gellért Ignác és Tea**
Budapest, Teréz-kürt 41. — Telefon szám: 12—91.

Szabadalmazott hőterítő és folyton égő szénkályhák.
Kapható: **SCHLESINGER GYULA** vasanyagkereskedésében **Baján.**

Csinos kivitelű

n é v j e g y e k
rendelhetők lapunk kiadóhivatalában.

A Dunaszekesői szigetben

néh. Krammer Jakob tulajdonát
képezett

93 hold szántóföld

az örökösök által eladatni szándékolatlik.

Bővebb értesítést nyújt:

Dr. Lemberger Armin ügyvéd Baján,
vagy

Krammer Aurél Bpest., Szerecsen-u 8.

A magyar újságírás szennzációi.

A NAP

A magyar közönség legkedveltebb lapja.

A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törek-
vések egyetlen hű és legkérlelhetetlenebb
szószólója.

Főszerkesztő: **Braun Sándor** Felelős szerkesztő: **Jácsák Géza**

Naponkint 125.000 példány.

Egy szám 2 krajcár.

A NAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre . 16.— K || Negyedévre . 4.— K
Félévre . 8.— K || Egy hónapra . 1.40 K

FIDIBUSZ

A legkitünőbb magyar élclap!!

Páratlan népszerűség!

Remek szöveg! Pompás képek!

Mesésen olcsó!

Egy szám 5 krajcár.

A FIDIBUSZ ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre . 6.— K || Negyedévre . 1.50 K
Félévre . 3.— K || Egy hónapra . 50 K

Mutatószámokat küld a kiadóhivatal:

Budapest VIII., Rökk Szilárd-

utca 9. szám.

ELADÓ

Spitzer Benő szeszgyárában

1 szalon berendezés,

1 ebédlő berendezés,

1 meidinger kályha

és egyéb butorneműek, valamint
kerti növények.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

NAGYKIKINDA és ZSOMBOLYA.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e szakmában
Ausztria-Magyarországon a

Bohn-féle téglagyarak

NAGYKIKINDÁN és ZSOMBOLYÁN.

Alapít. 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapít. 1864.

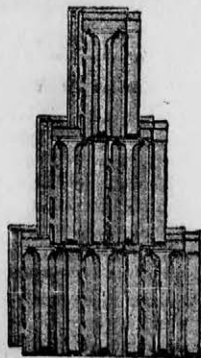
50 millió évi gyártás

a csász. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserepekből

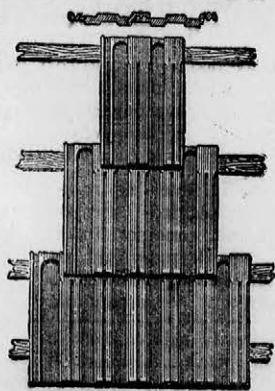
VASOXID természetes vörös színben vagy kátrányozva.

GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedő-
cserepek. Legelősb legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn féle szab. biztonsági átfedő-
cserep 272. szám.

Zsombolyai gyártmány.
Szab. bizt. préselt átfedő cserep 253. sz.